

DATOS IDENTIFICATIVOS

Psicología: Psicología básica

Materia	Psicología: Psicología básica			
Código	O05G220V01103			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Vázquez Figueiredo, María José			
Profesorado	Vázquez Figueiredo, María José			
Correo-e	figueiredo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia representa unha introdución aos procesos psicolóxicos básicos, como percepción, atención, aprendizaxe, memoria, emocións e motivacións.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
C9	Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos

C14	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
C19	Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
C22	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
C24	Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
C25	Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D7	Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D19	Adaptación a novas situacións
D20	Creatividade
D23	Motivación pola calidade
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Coñecer os procesos e os elementos fundamentais que configuran o comportamento humano e a perspectiva psicolóxica sobre eles	A1	B1	C2	D1
	A2	B3	C3	D2
	A3		C8	D3
	A4		C22	D4
	A5		C24	D8
				D9
				D11
				D14
				D16
				D18
2. Analizar e utilizar o coñecemento actual para mellorar nos marcos do traballo.				D19
	A1	B1	C3	D1
	A2	B2	C8	D2
	A3	B3	C9	D3
	A4	B6	C14	D4
	A5		C19	D6
			C22	D7
			C24	D8
			C25	D9
				D10
				D11
				D12
				D14
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D24

3. **Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios e avances nas súas condicións de vida.

A1	B1	C2	D1
A2	B2	C3	D3
A3	B3	C9	D6
A4	B5	C14	D8
A5		C19	D9
		C22	D10
		C24	D11
		C25	D14
			D15
			D16
			D18
			D20
			D24

4. Promover o crecemento, o desenvolvemento e a independencia das persoas.

A1	B1	C2	D1
A2	B2	C3	D2
A3	B3	C4	D3
A4	B5	C8	D6
A5	B6	C9	D8
		C14	D9
		C19	D10
		C24	D11
			D12
			D14
			D15
			D16
			D17
			D18
			D19
			D20
			D23
			D24

5. Intervir con persoas e grupos para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas.

A3	B2	C2	D3
	B5	C3	D4
		C4	D7
		C22	D9
		C24	D10
		C25	D11
			D15
			D17
			D18
			D19
			D20
			D23
			D24

6. Traballar con comportamentos que representan un risco para os posibles usuarios, identificando circunstancias que configuran eses comportamentos e elaborando estratexias que os modifiquen.

A1	B1	C2	D1
A2	B2	C3	D3
A3	B3	C4	D4
A4	B5	C9	D6
A5	B6	C14	D7
		C19	D8
		C24	D9
		C25	D10
			D11
			D12
			D14
			D15
			D16
			D17
			D19
			D23
			D24

Contidos

Tema

1. O comportamento humano: perspectiva psicolóxica.

Obxecto da psicoloxía. Perspectivas psicolóxicas. Ramas da psicoloxía.

2. Sensación, percepción e atención	Sensación e percepción. Detección de estímulos. Procesamiento. Atención.
3. Memoria	Modelos de memoria. Sistemas de memoria. Estratexias de memoria. Esquecemento.
4. Aprendizaxe	Condicionamento clásico e instrumental. Outras formas de aprendizaxe humana.
5. Pensamento e intelixencia.	Razoamento. Creatividade. Intelixencia: modelos.
6. Linguaxe	Actividade lingüística. Linguaxe escrita e oral. Comunicación non verbal.
7. Motivación	Avaliación. Modelos.
8. Emoción e tensión.	Emoción e regulación das emocións. Tensión e afrontamiento.
9. Deterioración cognitiva normal e patolóxico.	Envellecemento. Deterioración da memoria. Demencias.
10. Psicoloxía da personalidade	Teorías. Avaliación. Trastornos psicolóxicos. Tratamentos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	1	2
Lección maxistral	13	13	26
Seminario	6	12	18
Traballo tutelado	7	21	28
Debate	1	2	3
Aprendizaxe colaborativa	1	1	2
Exame de preguntas obxectivas	3	21	24
Cartafol/dossier	5	10	15
Estudo de casos	8	24	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Efectúase unha introdución xeral á materia
Lección maxistral	Nas sesións maxistrais expónse os contidos teóricos da materia. O profesorado proporcionará todo o material explicado na clase. Ao longo do proceso de instrución introdúcese metodoloxía que facilitan o desenvolvemento da metamemoria e metacoñecemento. Tamén se realizan prácticas pedagóxicas en grupo de traballo que faciliten a internalización e aplicación dos contidos curriculares. O traballo en equipo aparece vencellado ao proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e do Traballo Social.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico. Empregaranse como complemento das sesións maxistrais. Consistirán na revisión de diferentes materiais (tests, estudos científicos, programas de intervención, estudos de caso etc.) relacionados cos temas explicados previamente.

Traballo tutelado	Os estudantes traballan por equipos, e guiados por un plan de traballo, que concreta as actividades, as entregas e os prazos. As fases e actividades do traballo tutelado son catro: 1ªfase. Revisión bibliográfica; 2ªfase de deseño do produto que se pon ao servizo da comunidade; 3ªfase. De verificación do produto; 4ªfase. De exposición e presentación do produto. Este plan de traballo téñeno a disposición os/as estudantes na MOOVI. O desenrolo de cada subproxecto, que desenvolve cada equipo de traballo, realízase en colaboración cos profesionais do museo etnolóxico de Ribadavia de Ourense, e de forma coordinada coa materia de 1º Antropoloxía: antropoloxía social e cultural (código O05G130V01602.). Durante a elaboración do traballo tutelado poderán levarse a cabo saídas de campo vencelladas a institución colaboradora. O seguimento do traballo tutelado farase na aula, nas horas de prácticas dispostas para o caso, o feedback realízase de forma inmediata a cada equipo nos seminarios; e na fase inicial o docente elabora un informe coas recomendacións de mellora da calidade dos subproxectos, que estará dispoñible na MOOVI. As entregas serán sucesivas e progresivas, efectúanse na MOOVI. Os estudantes que participan desta modalidade adhírense a metodoloxía de Aprendizaxe Servizo e Aprendizaxe por proxectos. Asemade, os/as estudantes que o desexen poderán participar no Proxecto Aprendizaxe servizo. Para os estudantes non asistentes Elaboran un proxecto de forma individual, seguindo as mesmas fases que os estudantes asistenciais. No obstante, o proxecto e produto elaborado non se vencia ás institucións colaboradoras, nin tampouco ao traballo en equipo. As actividades e entregas vencellas ao proxecto seguen os mesmos prazos que os/as estudantes asistenciais. A exposición realízase o día do exame oficial da materia, ou ben o día de exposición dos proxectos dos/as estudantes asistenciais. A valoración do traballo require indefectiblemente cumprir coas entregas establecidas no plan de traballo e expoñer o proxecto realizado. Recoméndase pórse en contacto co/a docente para planificar o traballo tutelado, dende o inicio da materia.
Debate	O/a estudante ten a oportunidade de incorporar á docencia da materia, material audio-visual ou outras fontes documentais que supoña unha achega de interese para a materia. Posteriormente, se debate en grupo a achega do material.
Aprendizaxe colaborativa	Emprégase o aprendizaxe e o traballo cooperativo para organizar as actividades dentro da aula, de maneira que se fortaleza a cohesión grupal e tamén se desenrolen as habilidades de traballo en equipo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Farase o seguimento nos Grupos Pequenos, Medios e medianos, tanto na aula e a través de correo electrónico ou MOOVI. Os estudantes e grupo de traballo que o requiran poderán ser atendidos nunha titoría presencial no despacho do docente, o ben na despacho do CAMPUS REMOTO do/a docente, sala 2651.
Traballo tutelado	Farase o seguimento nos Grupos Pequenos, Medios e medianos, tanto na aula e a través de correo electrónico ou MOOVI. Os estudantes e grupo de traballo que o requiran poderán ser atendidos nunha titoría presencial no despacho do docente, o ben na despacho do CAMPUS REMOTO do/a docente, sala 2651.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	Dossier de prácticas. Serán sesións máis prácticas onde se verán diferentes materiais (textos orixinais dos autores, tests, programas de intervención, vídeos etc.) relacionados coas temáticas da materia. Farase un control da asistencia.	20	A1	B1	C2	D1
			A2	B2	C3	D2
			A3	B5	C4	D3
			A4	B6	C8	D4
			A5		C9	D7
					C14	D8
					C22	D9
						D10
						D12
						D16
						D18

Traballo tutelado	Traballo de revisión bibliográfica sobre os descritores da materia. As principais achegas que se obteñan da revisión teórica e estudo de campo deben plasmarse nun material audiovisual, que será compartido coa entidade que colabora no proxecto aprendizaxe servizo.	20	A3	B1	C3	D1
			A4	B2	C19	D2
				B3	C22	D3
				B5		D4
				B6		D7
	O alumnado realizará 1 traballo, en grupo, que será titorizado nas sesións de Pequeno Grupo.					D8
						D9
						D10
	O traballo debe ser presentado e defendido.					D11
						D14
	Os estudantes que acudan a avaliación global, realizarán un proxecto de forma individual, cumprindo as mesmas fases e entregas que se requiren na avaliación continua, salvo a defensa do traballo que se realizará o mesmo día da data oficial do exame, onde se preguntará polo procedemento seguido na elaboración.					D16
						D18
						D23
Aparece vinculado a metodoloxía de aprendizaxe servizo						
Debate	Participación en encontros científicos-técnicos propostos pola súa vinculación coa materia.	10	A1	B1	C3	D1
			A2	B2	C4	D2
			A3	B3	C8	D3
	Achegas de material científico-técnico que axude á construción do coñecemento da materia.		A4	B6	C22	D4
			A5		C24	D6
	Esta actividade é obrigatoria para o alumnado que aspire a Matrícula de Honra				C25	D7
						D8
						D9
						D10
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D20
						D24
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas de coñecemento.	40	A1	B2	C8	D1
			A2		C22	D2
			A3			D3
			A4			D4
			A5			D8
						D9
						D10
						D16
						D18
Estudo de casos	Se avalía a capacidade para aplicar os coñecementos adquiridos, en supostos que teñen como obxectivo a relación e interacción entre os procesos psicolóxicos básicos e o comportamento humano.	10	A1	B2	C8	D1
			A2		C22	D2
			A3			D3
			A4			D4
			A5			D8
						D9
						D10
						D16
						D18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para a avaliación continua: Presencialidade nos seminarios e nas titorías de grupo pequeno ao redor do 75 %.

A proba de preguntas obxectivas, para o alumnado asistente, pódese facer por parciais, a medida que se vaia explicando o temario. A proba tamén inclúe estudos de caso.

En caso de non superar estes parciais, o alumnado deberá efectuar o exame (obrigatorio) de toda a materia do temario, o cal se efectuará o día estipulado para o exame final (véxase, taboleiro de anuncios e páxina Web da Facultade).

Para avaliación global. O exame e os estudos de caso (obrigatorio) de toda a materia do temario será o día estipulado para o exame final (taboleiro de anuncios e páxina Web de la Facultade). Con respecto a presentación e defensa das prácticas os estudantes deben responder por escrito a preguntas que se lle formulen, sobre o proceso de resolución das prácticas e o produto final presentado.

Para a **convocatoria de xullo**, gardarase (no caso de telos superados);a puntuación dos seminarios, do traballo tutelado e

do exame. As datas de exame pódense consultar no Taboleiro de anuncios da Facultade de Ciencias de Educación ou na páxina Web da Facultade no seguinte enlace:<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>"
As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Por último, sinalar que esta materia, en liña co plan estratéxico da Facultade, desenrola prácticas e traballos que abordan a diversidade. Neste caso concreto, se aborda a discapacidade visual e a auditiva, en distinto períodos etarios.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ballesteros-Jiménez, S. (2017), **Psicología de la memoria humana**,

Ballesteros, S. y García, B. (1996), **Procesos psicológicos básicos**,

Echeburúa, E., y Amor, P.J. (2019), **Memoria traumática: estrategias de afrontamiento adaptativas e inadaptables**, *Terapia Psicológica*, 37(1), 71-80,

Gantiva, C., Casas, M., Ballén, Y., Sotaquirá, M., y Romo-González, T. (2019)., **Modulación de las respuestas fisiológicas ante estímulos afectivos: una herramienta para investigar procesos psicológicos**, *Universitas Psychologica*, 18(1), 1-12.,

Mestre, J. M. y Palmero, F. (2004)., **Procesos psicológicos básicos**,

Puente Ferreras, A. (2011), **Psicología contemporánea básica y aplicada**,

Ramos, V. J., y Canosa, A. F. (2019)., **La importancia de estimular las redes atencionales en la infancia**, *Apuntes de Psicología*, 36(3), 167-172.,

Bibliografía Complementaria

Ávila, M. H., González, C. L., Barrientos, J. R., Rojas, D. B., & Sobarzo, D. (2021)., **Efecto del ejercicio físico en la memoria en adultos mayores con diagnóstico de un trastorno neurocognitivo: una revisión sistemática**, *Revista Horizonte Ciencias de la Actividad Física*, 12(1), 50-69.,

Bartolo-Ribeiro, R., Peixoto, F., Casanova, J.R., y Almeida, L.S. (2020), **Regulación of cognition: validation of a short scale for Portuguese first-year university students**, *Anales de Psicología*, 36(2), 313-319.,

Cecchini, J.A., González-González, C., Llamedo, R., Sánchez, B., y Rodríguez, C. (2019)., **The impact of cooperative learning on peer relationships, intrinsic motivation and future intentions to do sport**, *Psychothema*, 31(2), 163-169.,

Crespo León, A. (1998)., **Psicología general. Memoria, pensamiento y lenguaje**,

dos Santos, D. S., Silva, P. H. S., dos Santos, Ú. P. P., de Souza, T., Ferreira, M. S., & Silva, **Impactos emocionales y fisiológicos del aislamiento social durante la pandemia de COVID-19**, *Revista Enfermería Actual en Costa Rica*, (40), 1.,

Froufe, M. (2004)., **Aprendizaje asociativo**,

Guirado-Moreno, J., Sánchez-Azanza, V., Adrover-Roig, D., Valera-Pozo, P., & Aguilar-Mediavilla, **Intervención en el control inhibitorio en niños con y sin trastorno de lenguaje dentro del aula**, *Investigación en Logopedia*, 11(Esp.), 115-128.,

Kahneman, D. (2012)., **Pensar rápido, pensar despacio**,

Landinez, D. A., Arenas, D. A. M., & Tabares, A. S. G. (2021), **Conectividad funcional y memoria de trabajo: una revisión sistemática**, *Tesis psicológica: Revista de la Facultad de Psicología*, 16(1), 4.,

Méndez, P., y Ángulo, R. (2018)., **El aprendizaje de un instrumento musical como el violín mejor la atención sostenida**, *Revista de Psicología*, 27(2), 1-9.,

Molero, F. C. (2021)., **Centros Educativos Terapéuticos. Atención a Alumnado con Trastorno Mental Grave**, *Revista de Educación Inclusiva*, 124-138.,

Morales-Millán, K. L., Arroyo-Pérez, Y., González-Viruet, M., & Sánchez-Cardona, I. (2021)., **Relación entre medidas neuropsicológicas de ejecución y autoinforme de las funciones ejecutivas**, *Revista Evaluar*, 21(1), 53-72.

<https://doi.org/10.35670/1667-4545.v21.n1.32832>,

Morgado, I. (2012)., **Cómo percibimos el mundo: una exploración de la mente y los sentidos**,

Morgado, I. (2014)., **Aprender, recordar y olvidar: claves cerebrales para mejorar la educación**,

Pérez-Fernández, V., Gutiérrez-Domínguez, Mª J., García-García, A. e Gómez-Bujedo, J. (2005)., **Procesos Psicológicos Básicos. Un análisis funcional**,

Porfitt, F. I., y Rosas-Díaz, R. R. (2019)., **Behind the scene: cognitive benefits of playing a musical instrument. Executive functions, processing speed, fluid intelligence and divided attention/Detrás de la escena: beneficios cognitivos de toca**, *Estudios de Psicología*, 1-27.,

Ramírez, F. B., Misol, R. C., Alonso, M. D. C. F., & Tizón, J. L. (2021)., **Pandemia de la COVID-19 y salud mental: reflexiones iniciales desde la atención primaria de salud española**, *Atención Primaria*, 53(1), 89-101.,

Reeve, J. (1994)., **Motivación y emoción**,

- Romero-Martínez, J y Marín-Suelves, D (2020)., **Efectividad de las intervenciones en Funciones Ejecutivas en alumnado con Trastorno del Espectro Autista. Una revisión bibliográfica**, *ReiDoCrea*, 10(13), 1-15,
- Sacks, O. (1985)., **El hombre que confundió a su mujer con un sombrero.**,
- Santiago, J., Tornay, F y Gómez, E. (1999)., **Procesos psicológicos básicos**,
- Smith, E., Nolen, S., Frderickson, B. y Loftus, G. (2003)., **Introducción a la psicología.**,
- Slater, L. (2006)., **Cuerdos entre locos. Grandes experimentos psicológicos del siglo XX.**,
- Serna, J., Muñoz, V, Lavega, P., March-Lanes, J., Sáez, U., y Hieleno, R. (2017)., **Influence of motor tasks on the players** *modos in basketball*, *Revista de Psicología del Deporte*, 26 (1), 37-44.,
- Suarez-Manzano, S., López-Serrano, S., Jadallah, K. A. H., & Pantoja, L. Y. Y. (2021)., **Efecto crónico del C-HIIT sobre la calidad del sueño y atención selectiva en jóvenes TDAH.**, *Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación*, (41), 199-208.,
- Naeije, G., Schulz, J. B., & Corben, L. A.(2022), **The cognitive profile of Friedreich ataxia: a systematic review and meta-analysis.**, *BMC neurology*,22(1), 1-10.,
- Phelps, J., Attaheri, A., & Bozic, M. (2022), **How bilingualism modulates selective attention in children.**, *Scientific Reports*, 12(1), 1-12.,
- Li, J. Y., Wu, H., Yuan, S., Wang, C., Wang, Q., Zhong, Y., ... & Fox, P. T. (2022)., **A meta-analysis on neural changes of cognitive training for mental disorders in executive function tasks: increase or decrease brain activation?**, *BMC psychiatry*, 22(1), 1-11.,
- Biele, G., Overgaard, K. R., Friis, S., Zeiner, P., & Aase, H. (2022)., **Cognitive, emotional, and social functioning of preschoolers with attention deficit hyperactivity problems.**, *BMC psychiatry*, 22(1), 1-10.,
- Stock, A. K., Yu, S., Ghin, F., & Beste, C. (2022)., **How low working memory demands and reduced anticipatory attentional gating contribute to impaired inhibition during acute alcohol intoxication**, *Scientific reports*, 12(1), 1-12.,
- Shinya, Y., Kawai, M., Niwa, F., Kanakogi, Y., Imafuku, M., & Myowa, M. (2022)., **Cognitive flexibility in 12-month-old preterm and term infants is associated with neurobehavioural development in 18-month-olds.**, *Scientific reports*, 12(1), 1-11.,
- Carruthers, P., & Williams, D. M. (2022), **Model-free metacognition.**, *Cognition*, 225, 105117.,
- Key, A. P., Jones, D., & Corbett, B. A. (2022), **Sex differences in automatic emotion regulation in adolescents with autism spectrum disorder**, *Autism Research*, 15(4), 712-728.,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Habilidades sociais e de comunicación do traballo social/O05G220V01402

Psicoloxía: Desenvolvemento humano no ciclo vital/O05G220V01301

Psicoloxía: Psicoloxía social/O05G220V01303

Outros comentarios

Recoméndase:

1. Ler o material básico correspondente (apuntamentos) antes de asistir ás exposicións maxistras da aula.
2. Iniciar canto antes o traballo de investigación, seguindo as directrices recibidas nas titorías establecidas.
3. Estudar o material básico de forma continuada.
4. Exporlle ao profesor todas as preguntas/consultas que se considere necesario en cada momento, referidas ao temario, ás prácticas, ao traballo, etc.
- 5.-Mostrar interese por traballar de xeito cooperativo nos equipos de traballo.